

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 620/2021
29.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Драгише Б. Слијепчевића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА ..., СУР ..., ..., чији је пуномоћник Мишо Добријевић, адвокат у ..., против туженог ADDIKO BANK АД Београд, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења и исплате стеченог без основа, вредност предмета спора 904.072,59 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 29. децембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године у делу у којем је потврђена првостепена пресуда у ставу II изреке којим је утврђена као ништава одредба Уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године у делу става I изреке и пресуда Привредног суда у Београду 1П 3159/18 од 13.11.2019. године у ставу II изреке којим је утврђена као ништава одредба Уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, тако што се ОДБИЈА, као неоснован, тужбени захтев тужиоца да се утврди да је апсолутно ништава одредба Уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, закљученог између тужиоца и туженог, и то члана 4. став 7. који гласи: „Клијент је сагласан и својим потписом на овом уговору прихвата да банка може у складу са изменама законских прописа и аката пословне политике банке променити номиналну каматну стопу у делу који се односи на проценат каматне марже, уз обавезу уговорних страна да закључе анекс овог уговора“.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године, у преосталом делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда у Београду 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године, у преосталом делу.

ОБАВЕЗУЈЕ се тужилац да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 8 дана.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 1Пж 3159/18 од 13.11.2019. године, у ставу I изреке дозвољено је преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 27.05.2019. године; у ставу II изреке утврђено је да је апсолутно ништава одредба Уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, закљученог између тужиоца и туженог, и то члан 4. став 7. који гласи: „Клијент је сагласан и својим потписом на овом уговору прихвата да банка може у складу са изменама законских прописа и аката пословне политике банке променити номиналну каматну стопу у делу који се односи на проценат каматне марже, уз обавезу уговорних страна да закључе анекс овог уговора“; у ставу III изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати појединачно назначене износе са законском затезном каматом, у износу и од датума опредељених тим ставом изреке; у ставу IV изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 184.068,00 динара са законском затезном каматом почев од 14.08.2007. године до исплате; у ставу V изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 162.481,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда 5Пж 1094/20 од 25.05.2021. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена наведена првостепена пресуда у ставовима I, II, III и IV изреке, те су одбијене као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђено решење о трошковима садржано у ставу V изреке првостепене пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају у погледу дела тужбеног захтева који се односи на утврђење ништавости одредбе Уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20, у даљем тексту: ЗПП), да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у наведеном делу, по основу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У другостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме су засноване нижестепене пресуде, правни претходник тужиоца и правни претходник туженог су закључили уговор о дугорочном кредиту од 06.08.2007. године којим је тужени ставио на располагање одређена средства тужиоцу и то 250.000,00 швајцарских франака по куповном курсу банке важећем на дан пуштања кредита у течај, а тужилац се обавезао да примљена средства плаћа у ануитетима у динарској противвредности швајцарских франака према продајном курсу банке на дан уплате. Утврђена је обавеза тужиоца да на име једнократне накнаде за обраду кредитног захтева исплати туженом износ од 1,5% од износа одобреног кредита. Након тога, парничне странке су закључиле Уговор о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, којим је извршено реструктурирање свих обавеза које је тужилац имао према туженом по основу претходно закљученог уговора од 06.08.2007. године, тужени тужиоцу одобрава кредит којим се затварају његове обавезе, и уговорено је да ће тужилац главницу отплаћивати у месечним ратама, и висина камате по стопи која износи шестомесечни либор за ЦХФ плус каматна маржа која износи 6% на годишњем нивоу, с тим што је одређено, у члану 4. став 7., да је тужилац сагласан да тужена може у складу са изменама законских прописа и актима пословне политике банке променити номиналну каматну стопу у делу који се односи на проценат каматне марже, уз обавезу уговорних страна да закључе анекс тог уговора. Оценом налаза и мишљења судског вештака утврђено је да поводом уговора од 06.08.2007. године, током периода коришћења кредита, банка није мењала иницијалну уговорену камату, да је кредит исплаћен тужиоцу по куповном курсу банке, а да је приликом наплате доспелих обавеза банка примењивала продајни курс и да је на име курсних разлика наплатила тужиоцу укупно 720.000,59 динара, као и да је тужилац туженом по основу једнократне накнаде за обраду кредита у складу са уговором исплатио износ од 184.068,00 динара и то поводом уговора од 06.08.2007. године, док поводом уговора од 01.10.2014. године банка није наплатила кориснику накнаду на име обраде кредитног захтева и по том уговору нема курсних разлика.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући чланове 46., 47., 103. и 105. Закона о облигационим односима оценили да је основан тужбени захтев тужиоца којим је тражено утврђење ништавости одредбе Уговора о реструктурирању члана 4. став 7., те даље да тужилац основано потражује новчани износ на име разлике курса, као и на име исплаћене накнаде за трошкове обраде кредита.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су у делу одлуке о тужбеном захтеву за утврђење ништавости одредбе Уговора о реструктурирању, погрешно применили материјално право.

Наиме, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник кредита се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором (члан 1065. Закона о облигационим односима). Предметним одредбама уговора о кредиту одређена је каматна стопа и услови њене промене. Наведене одредбе, као и целокупан уговор о кредиту, као двострано теретни уговор морају да поштују основна начела уговорног права (члан 25. ЗОО) и принудне норме које се односе на предмет уговорне (новчане) обавезе. Придржавање начела равноправности, савесности и поштења и добрих пословних обичаја, као и поштовање забране

злоупотребе права, стварања и искоришћавања монополског положаја и проузроковања штете, обавеза је оба учесника уговорног односа и услов је пуноважности уговора и његове подобности за судску заштиту (чл.11., 12., 13., 14., 16. и 21. ЗОО).

Надаље, као и било који други битан елемент уговора, висина каматне стопе, односно елемената на основу којих се дређује, може се мењати али је битна сагласност воља обе уговорне стране.

У конкретном случају, предметном одредбом члана 4. став 7. уговора о реструктурирању број Л .../... од 01.10.2014. године, закљученог између тужиоца и туженог, промена каматне стопе условљена је закључивањем анекса уговора. Таквим уговарањем променљиве каматне стопе нису ограничени основни принципи слободе уређивања облигационих односа и начело равноправности, савесности и поштења и једнакости давања у смислу чланова 11., 12. и 15. ЗОО, те се стога не ради о ништавој одредби уговора. Та одредба уговора није противна одредби члана 28. Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС“ бр 36/11), према којој је банка ако намерава да неки од обавезних елемената уговора измени, дужна да прибави писмену сагласност корисника пре примене те измене, који услов закључење анекса уговора, предвиђено цитираном одредбом уговора, испуњава. На основу такве одредбе уговора, није препуштено једностраној вољи банке да утиче на висину камате.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

У преосталом делу, којим је тужиоцу досуђен новчани износ који је тужилац платио на име курсне разлике по уговору од 06.08.2007. године и на име трошкова обраде кредита, суд није прихватио предлог за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној на основу члана 404. став 1. ЗПП. Образложење побијаних пресуда за одлуку о усвајању захтева тужиоца у складу је са постојећом судском праксом у тумачењу и примени материјалног права – одредби члана 395. у вези члана 12. и 15. Закона о облигационим односима. По налажењу Врховног касационог суда ништава је одредба уговора којом банка одобрава кредит у висини динарске противвредности стране валуте по куповном курсу на дан коришћења кредита, а корисник кредита се обавезује да отплату кредита врши по продајном курсу банке на дан плаћања, с обзиром да таквом одредбом уговора није установљен паритет стране валуте са кредитном обавезом тужиоца јер висина кредитних средстава које је тужена банка пласирала није сразмерна висини доспелих рата за плаћање од стране тужиоца, као корисника кредита, те је тиме нарушено једно од основних начела Закона о облигационим односима – начело еквивалентности узајамних давања. Такође, у погледу обавезе плаћања трошкова обраде кредита, пресуђењем на напред описани начин, нижестепени судови нису одступили од правног становишта о дозвољености уговарања трошкова обраде кредита, усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, дана 22.05.2018. године и његовом допуном усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној дана 16.09.2021. године. Према том правном схватању, износ трошкова које банка обрачунава приликом одобравања кредита или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава клијенту у току реализације кредита, могу бити посебно исказани у уговору о кредиту као обавеза корисника кредита, било у процентуалном износу или у апсолутној вредности. Услов пуноважности оваквог уговарања је да трошкови кредита морају бити наведени у понуди банке тако јасно и недвосмислено да корисник кредита

ниједног тренутка не буде доведен у заблуду о којим трошковима је реч. Тужени, на коме је био терет доказивања ових чињеница, није пружио доказ да је приликом закључења уговора са тужиоцем поступао на напред описани начин. Стога, побијана пресуда не одступа од судске праксе ревизијског суда у овој врсти спора. Не постоји ни потреба за разматрањем правног питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба за новим тумачењем права.

Из изложених разлога, одлучено је као у ставу трећем изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије туженог у преосталом делу, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да није дозвољена.

Одредбом члана 487. став 1. Закона о парничном поступку је прописано да су у привредним споровима, спорови мале вредности они спорови у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 30.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Одредбом члана 479. став 6. Закона о парничном поступку је прописано да против другостепене одлуке донете у спору мале вредности ревизија није дозвољена.

Предметни спор има карактер привредног спора у смислу члана 480. став 1. ЗПП. Тужба је поднета дана 12.06.2018. године, а вредност предмета спора је 904.702,59 динара или 7.649,96 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Следи да овај привредни спор има карактер парнице у спору мале вредности у смислу члана 487. став 1. ЗПП, јер вредност предмета спора не прелази износ од 30.000 евра. У парници о спору мале вредности ревизија није дозвољена, на шта изричито упућује члан 479. став 6. ЗПП.

На основу изложеног применом члана 413. ЗПП, ревизија туженог је у преосталом делу одбачена као недозвољена, у ставу четвртог изреке ове одлуке.

Преиначење правноснажне одлуке није било од значаја за одлуку о трошковима целог поступка. Одлучено је о захтеву за накнаду трошкова поступка по ревизији, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове овог поступка у износу од 18.000,00 динара за састав ревизије, применом одредбе члана 153. ЗПП и важеће адвокатске тарифе, по опредељеном захтеву туженог, док захтев за накнаду такси за ревизију и одлуку по ревизији није опредељен у смислу одредаба члана 163. став 1 и 2. ЗПП по износу.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић